

CUPRINS

VI. SUNTEM BINE INFORMAȚI (TEXTUL NONLITERAR)

<i>Pinguinii</i>	4
<i>Fructele, un aliat prețios</i> , de Miruna Ștefănescu	12
Recapitulare. <i>Muzeul copilăriei</i> , de Mihaela Dragomir	19

VII. GATA DE AVENTURĂ (TEXTUL NARATIV)

<i>Cipi, acest pitic uriaș</i> , de Fodor Sándor	26
<i>Povestea a doi pui de tigru, numiți Ninigra și Aligru</i> , de Nina Cassian	35
Recapitulare. <i>Povestea unei pescărușe și a motanului care a învățat-o să zboare</i> , de Luis Sepúlveda	42

VIII. PRIETENI PE VIAȚĂ (PERSONAJUL)

<i>Pippi Șosețica</i> , de Astrid Lindgren	48
<i>Șotia Domnișoarei Poimâine</i> , după Adina Rosetti	58
Recapitulare. <i>Povestea lui Harap-Alb</i> , după Ion Creangă	68

IX. ORA DE POEZIE (TEXTUL LIRIC)

<i>A oftat pădurea</i> , de Lucia Olteanu	73
<i>Mâța desenează-un ghem</i> , de Marin Sorescu	78
Recapitulare. <i>Clubul de poezie</i>	83

X. ULTIMELE SCAMATORII (RECAPITULARE)

Recapitulare finală. <i>Sorb bălărețul</i> , de Anastasia Popa	85
Recapitulare finală. <i>Bivolul și coțofana</i> , de George Topîrceanu	91

Povestea a doi pui de tigru, numiți Ninigra și Aligru

de Nina Cassian

• Înțelegerea textului • Comunicare

1

Alege explicațiile corecte.

- Textul este: literar nonliterar informativ
- Textul reprezintă: o narațiune o descriere o scenetă
- Textul este o narațiune pentru că: întâmplările se desfășoară într-o anumită ordine
- are un narator (povestitor) are personaje care participă la acțiune
- are acțiune folosește mai mult dialogul

2

Răspunde la întrebări.

- a) Ce eveniment s-a desfășurat în junglă? În ce loc? Când?
- b) Când a descoperit Aligru că prietena sa a dispărut?
Când: zebrele vărgate s-au prins în hora lor sclipitoare și iute
 tot iarmarocul s-a prins în horă
 s-a trezit din amețeala ce îl cuprinsese
- c) Ce a auzit Ninigra în momentul când s-a trezit?
- d) De ce pisicile semănau cu Ninigra la mers?
- e) În ce condiții primeau pisicile o decorație? Ce fel de decorație?

3

Încercuiește explicațiile potrivite.

- Cauza care determină desfășurarea acțiunii:
 - a) Cei doi tigrișori s-au întâlnit.
 - b) Aligru a scăpat-o pe Ninigra și au făcut cunoștință.
 - c) Aligru a auzit un scâncet.
- Momentul de maximă intensitate:
 - a) Ninigra ajunge la împărăteasa Miorlana.
 - b) Tigruța face cunoștință cu pisicile.
 - c) Pisicile o anunță pe Ninigra că va deveni pisică.
- Sfârșitul narațiunii:
 - a) Pisicile încep dansul vrăjit în jurul Ninigrei.
 - b) Ninigra dispare în mulțimea de pisici.
 - c) Ninigra fuge.

4

Ce crezi? Spune-ți părerea și motivează.

a) De ce iarmarocul a devenit după un timp o culoare orbitoare, care se rotea ca un roi de fluturi?

b) De ce Ninigra a dispărut de lângă Aligru?

c) De ce Aligru nu a găsit-o pe tigruță?

d) De ce Ninigrei nu i-au plăcut pisicile? (4-5 argumente)

5

Notează câteva nume ale pisicilor Miorlanei. Cum ți se par acestea?

6

Explică numele personajelor principale. (Indiciu: *allegro* = (în muzică) vioi)

7

Enumeră trei detalii care sporesc umorul narațiunii.

8

● **Imaginează-ți o discuție între Aligru și Ninigra când au sosit în iarmaroc. Completează câteva replici.**

Aligru: – N-am mai văzut atâta lume! Ce muzică!

Ninigra: – Nici eu. Stai lângă mine, că mi-e teamă să nu mă rătăcesc.

Comunicare

9

Notează un proverb care se potrivește povestirii.

10

Scrive trăsăturile diferite ale tigrutei Ninigra în comparație cu pisica, indicând cuvintele cu sens opus.

<i>Pisica</i>	<i>Tigruța</i>
drăguță	≠ „urâtică“ fiară
gingașă	
blană moale	
miorlăit muzical, ascuțit	≠ glas puternic
cuminte de tot	
o ființă miorlăitoare	
împodobită cu o fundiță roz	
culori neobișnuite, stridente	
cu nume caraghioase	
toarce	
doarme mult	
mănâncă tăieței cu lapte	

11

Realizează portretul tigrutei Ninigra așa cum o văd alte personaje, Aligru sau pisicile, și cum se vede ea însăși sau cum o descrie autoarea, utilizând observațiile de la exercițiul anterior.

12

Activitate în echipe. Fiecare echipă completează tabelul cu argumente conținând verbe, apoi începe dezbateră în clasă.

- Putem asemui pisicile cu niște copii? • Care sunt acțiunile interzise în împărăția Miorlanei?

Pisici – copii (asemănări)	Acțiuni interzise
fac gălăgie	

13

Atelier ♦ Finalul fragmentului este deschis (fiecare poate găsi o interpretare a acestuia). Scrie în 4-5 rânduri într-o manieră de mic scriitor, un final clar al fragmentului.

SUGESTIE: Era un dans ciudat și leneș al pisicilor. Ninigra observă că și ochii câtorva pisici începeau să se închidă, ca și ai ei. Se lăsa pe burtă. „Voi rezista“ își zise ea. Încet, invizibil, se trase mai spre marginea cercului.

Pippi, Tommy și Annika erau pe-afară, în fața Vilei Villekulla. Pippi stătea pe un stâlp al porții, Annika pe celălalt, iar Tommy chiar pe poartă. Era o seară caldă și frumoasă, la sfârșitul lui august. [...]

Și, cum stăteau ei așa și mâncau pere, zăriră o fetiță care venea dinspre oraș. Când dădu cu ochii de copii, fata se opri și-i întrebă:

– Nu l-ați văzut pe tata?

– Hm, zise Pippi, cum arată, are ochi albaștri?

– Da, răspunse fetița.

– Potrivit de înalt, nici prăjină, nici ghindoc?

– Da, răspunse din nou fata.

– Cu pălărie neagră și pantofi negri?

– Da, da! zise fetița plină de speranță.

– Neee, nu l-am văzut! spuse Pippi hotărâtă.

Fetița amuți încurcată și plecă fără să mai scoată o vorbă.

– Stai un pic, strigă Pippi după ea, e chel taică-tu?

– Nu, nu-i! răspunse fetița furioasă.

– Norocul lui! strigă Pippi și scuipe cotorul de pară.

Fetița își văzu de drum cu pași iuți, dar Pippi nu se lasă:

– Și-are cumva urechi nemaipomenit de lungi, care-i atârnă pe umeri?

– Nu! răspunse fata și se întoarse uluită spre Pippi. Doar nu vrei să spui c-a venit pe aici cineva cu urechi așa de mari!

– Eu n-am văzut niciodată pe cineva care să vină cu urechi. Toți cei pe care-i cunosc vin pe picioarele lor!

– Ce te faci că nu pricepi? Voiam să zic, chiar ai văzut un nene cu urechi atât de mari?

– Neee, răspunse Pippi. N-are nimeni urechi așa de mari. Ar fi chiar culmea! îți dai seama cum ar arăta? Nu există asemenea urechi! Cel puțin nu în țara asta, continuă Pippi. Bine, în China lucrurile stau altfel. Am văzut odată, în Shanghai, un chinez cu niște urechi atât de mari, că le putea folosi drept pelerină. [...] Toată lumea îl iubea pe Hai Shang pentru urechile lui. Așa-l chema pe chinez. Să-l fi văzut voi pe Hai Shang cum alerga la slujbă dimineața! Întotdeauna ajungea în ultima clipă, că tare-i mai plăcea să doarmă până târziu. Vă dați seama ce caraghios era, cum venea el așa, cu urechile fluturând ca două pânze mari și aurii!

Fetița se oprise din nou din drum și o asculta pe Pippi cu gura căscată. Tommy și Annika uitaseră să mai muște din pere, atât erau de prinși de poveste.

– Și-avea Hai Shang asta o grămadă de copii, de le pierduse șirul, iar pe cel mai mic îl chema Petter, continuă Pippi.

– Păi, poate să-i cheme Petter pe copiii chinezi?

– Așa i-a zis și nevastă-sa! „Cum să-l cheme Petter pe-un copil chinez?” Dar Hai Shang asta era tare căpos și i-a trântit-o femeii: ori îi zice Petter copilului, ori nu-i mai zice nicicum! Și pe urmă s-a dus într-un colț, s-a înfășurat în urechi și s-a bosumflat nevoie mare! Și-atunci, biata nevastă-sa ce să facă, s-a învoit și i-au zis băiatului Petter!

– Ahaaa! se minună Annika.

– Și Petter asta era cel mai îngrozitor copil din tot Shanghaiul! continuă Pippi. Săraca măică-sa era tare supărată, că era mofturos la mâncare ceva de speriat. Știți că în China cuiburile

de rândunică se mănâncă, nu? Ei bine, într-o zi, maică-sa îi puse în față o farfurie plină ochi cu cuiburi de rândunică și-ncercă să-i dea să mănânce. „Haide, micuțul meu Petter, un cuib pentru tata!” i-a zis ea. Da’ Petter strânse bine de tot buzele și dădu din cap că nu vrea. În cele din urmă, Hai Shang se înfurie atât de tare, încât hotărî ca Petter să nu mai primească nimic de ale gurii până nu mănâncă un cuib de rândunică „pentru tata”. Și, când Hai Shang hotărâ ceva, așa rămânea! Au tot plimbat cuibul de rândunică, din bucătărie în salon, din mai până-n octombrie. Pe paispe iulie, femeia se rugă de Hai Shang să-l lase pe Petter să mănânce vreo două chiftele, dar Hai Shang nici că se-nduplecă.

– Prostii! spuse fetița de pe drum. [...]

– Bine, dar cum de-a supraviețuit? întrebă Tommy uluit.

– Păi, n-a supraviețuit. A murit. De încă-pățânare cronică. Pe optâșpe octombrie. Și l-au îngropat pe nouășpe. Iar pe douăzeci a intrat o rândunică pe fereastră și s-a ouat în cuibul rămas pe masă, așa că, până la urmă, a fost cu folos. Nicio pagubă! încheie Pippi veselă.

Se uită apoi gânditoare la fetița care înlemnise năucită în drum:

– Da’ ce te uiți așa pieziș? o luă Pippi la rost. Care-i treaba? Ce, crezi că mint, nu? Ia zi! spuse ea amenințător și-și suflecă mânecele.

– Vai de mine, nu, deloc! zise fetița înfri-coșată. Nu zic că minți, dar...

– Nu? Da’ chiar asta fac! Mint de mi s-a înnegrit limba, nu vezi? Tu crezi că un copil poate trăi fără mâncare din mai până-n octombrie? Mă rog, eu zic că se descurcă vreo trei, patru luni acolo, da’ din mai până-n octombrie? Ce bazaconii! Îți dai seama că-i minciună! N-ai voie să lași pe nimeni să te-amețească de cap cu te miri ce prostii!

Fetița plecă și nici că mai întoarse capul, nici măcar o singură dată.

– Creduli mai sunt unii! Din mai până-n octombrie, auzi, ce gogomanie! le spuse Pippi lui Tommy și Annikăi.

Apoi strigă după fetiță:

– Nu, nu l-am văzut pe taică-tu! N-am văzut niciun chel toată ziua! Da’ ieri au trecut pe aici șapteșpe. Braț la braț!

Grădina lui Pippi era cu adevărat încântătoare, [...] erau și pomi plini de fructe, dar copiilor cel mai mult le plăceau stejarii și ulmii bătrâni, numai buni pentru cățărat!

În grădina lui Tommy și a Annikăi nu prea erau copaci buni pentru așa ceva și, oricum, mama se temea să-i lase să se cocoațe, de teamă să nu cadă și să se lovească. Așa că nu prea avuseseră parte de cățărat.

Pippi îi îndemnă:

– Ce-ar fi să ne suim în stejarul ăla? Tommy sări numaidecât de pe poartă, abia aștepta! Annika șovăi un pic, dar, văzând că era plin de cioturi și noduri de care se putea ajuta, se învoi să încerce.

La câțiva metri deasupra pământului, trunchiul copacului se despărțea în două crengi groase și acolo, la baza celor două ramuri, era un locaș ca o cămăruță. Copiii se suiră cât ai clipi. Coroana verde a stejarului se întindea ca un acoperiș deasupra capetelor celor trei.

– Am putea să bem aici cafeaua, spuse Pippi. Mă duc repede să fac un strop.

Tommy și Annika bătură din palme și strigară „Bravo!”.

Peste puțin timp, Pippi aduse cafea și colăcei cu scorțișoară, copti cu o zi înainte. Ajunsă sub copac, începu să arunce în sus ceștile, una câte una. Tommy și Annika încercară să le prindă, dar de câteva ori le prinse stejarul, așa că vreo două se sparseră. Pippi fugi degrabă și aduse altele. Apoi veni rândul colăcelor să zboare prin văzduh. Măcar ăștia nu se spărgeau... În cele din urmă, Pippi se cățără în

• Propoziția. Felul propozițiilor •

1 Citește cu atenție propozițiile următoare extrase din poezia „*Actele dumneavoastră*“, de Marin Sorescu (*Clubul de lectură*). Precizează care sunt propozițiile simple/propozițiile dezvoltate, după model:

O mașină nouă, albă, a oprit. ⇨ propoziție dezvoltată (*Ss = subiect simplu)
 Ss*/subst Ps/adj Ps/adj P/verb

- a) – Hop! ⇨ _____
 b) Vine-un nene. ⇨ _____
 c) Zice (la dumneaei). ⇨ _____
- d) Șoferița a plătit cu icusari. ⇨ _____
 e) Scrie. ⇨ _____
 f) O mașină pentru smei a oprit. _____

2 Stabilește dacă propozițiile de la exercițiul 1 sunt afirmative/negative, apoi transformă-le oral astfel încât să devină ori afirmative ori negative.

3 Indică felul propozițiilor următoare și arată ce exprimă acestea („îndemn“, „rugămintă“, „poruncă“ etc.)

- a) Hop! ⇨ _____
 • Ce verb este subînțeles? _____
- b) Unde-s smei? ⇨ _____
- c) Ce aveți cu ei? ⇨ _____
- d) Actele! ⇨ _____
 • Ce verb este subînțeles? Alege dintre: „dă“, „ia“, „poftim“.
- e) Șoferița – o găină – a plătit cu icusari. ⇨ _____

4 Scrie din poezia „*Actele dumneavoastră*“ o propoziție interogativă. Alcătuieste câte un răspuns, unul sub forma unei propoziții enunțiative, iar celălalt sub formă de propoziție exclamativă.

• _____

5 Analizează complet propozițiile următoare, ca în model:

Vrabia ciupea tântarul. – propoziție dezvoltată, afirmativă, enunțiativă
 Ss/subst P/verb Ps/subst

- a) Ar mânca ea pisica? – _____
- b) Ghionoaia chema gaia. – _____
- c) Stop! – _____
- d) Licurici, tântari, lăcuste voiau mâncare. – _____

6

Explică semnele de punctuație:

a) linia de dialog și ghilimelele din primele două versuri ale ultimei strofe din poezia „*Actele dumneavoastră*”;

b) două puncte din versurile:

„*Vizitiu: purcel de lapte.*“

„*Telegarii: doi catâri*“

c) virgulele din versul: „*Licurici, țânțari, lăcuste*“

7

a) Precizează sensul verbului „a merge“ din versul: „*O mașină care merge cu ardei.*“

b) Alcătuește trei propoziții enunțiative utilizând verbul „merge“ cu sensuri diferite.

8

Ce sens are verbul „a mânca“ din versul: „*Furnica mânca pisica*“?

9

Spune-ți părerea! Despre ce fel de mașină „pentru smei“ este vorba?

10

Alcătuește propoziții, conform cerințelor și schemelor indicate.

a) propoziție enunțiativă simplă: _____

b) propoziție exclamativă simplă (P): _____

c) propoziție interogativă dezvoltată: \underline{S} + \underline{P} + \underline{PS}
pron. verb subst.

d) propoziție exclamativă dezvoltată: \underline{PS} + \underline{S} + \underline{P} + \underline{PS}
adj. subst. verb pron. politețe

e) propoziție interogativă dezvoltată: \underline{P} + \underline{PS} + \underline{S}
verb subst. subst. propriu